

NGF Quick Scan

Gegevens aanvrager	
Naam organisatie (evt. penvoerder)	Hague Institute for Innovation of Law (penvoerder)
Website	hiil.org
Samenwerkingsverband	Gemeente Den Haag en brede coalitie
Deelnemende partijen (indien van toepassing)	Den Haag, 8 universiteiten/hogescholen, HHHub, OESO, WJP , OGP , CILC en IDLO . Ontwikkelafdelingen Justitie-instituten, Coalities per conflictgebied VU, UU, UL, UM, RUG, H. Zuyd, H. Utrecht, H. Amsterdam <i>(Directie Rechtsbestel MinJenV, gerechten, OM, Raad voor Rechtsbijstand).</i> <i>CBS, SCP en WODC zullen waarschijnlijk een rol spelen bij dataverzameling/monitoring.</i> <i>Per conflictgebied zijn samenwerkingsverbanden in oprichting met gebruikers van oplossingsroutes, hun vertegenwoordigers (organisaties van rechtshulp en rechtsdiensten, brancheorganisaties, ministeries) en neutrale partijen (rechtspraak, buitengerechtelijke geschilbesleeters, bemiddeling).</i>

Contactpersoon bij de aanvrager	
Naam	Maurits Barendrecht
Functie	Directeur R&D/Nederland
Telefoonnummer	06-42921812
E-mailadres	maurits.barendrecht@hiil.org
Bent u akkoord met het delen van deze Quickscan met andere ministeries?	ja
Bent u akkoord met de mogelijkheid dat een ministerie contact met u opneemt?	ja
Geeft u toestemming om uw voorstel te delen met de regionale ontwikkelingsmaatschappijen?	ja
Met het invullen en opsturen van de formulier geef ik toestemming om de titel, samenvatting en indienende organisatie te publiceren.	ja

Kerngegevens voorstel	
Titel	Versterkt conflictoplossend vermogen
Terrein	R&D en innovatie en Kennisontwikkeling
Verwachte startdatum project	1 juli 2023
Totale verwachte projectkosten	€340 miljoen
Gevraagde NGF-subsidie	€200 miljoen

Een mogelijke NGF-subsidie is additioneel, ofwel de bekostiging van het voorstel leidt niet tot verdringing van andere publieke en private bekostigings- en/of financieringskanalen. Is uw voorstel additioneel?	Ja
Mijn voorstel valt in de volgende thema(s)	Ondersteunende sleuteltechnologie om missies en maatschappelijke opgaven te realiseren Preventie (arbeidsproductiviteit en zorgkosten); Energie en duurzame ontwikkeling; Landbouw en leefomgeving

Beknopte voorstelomschrijving

LET OP: er is geen mogelijkheid tot het meesturen van bijlagen

Probleemanalyse en voorgestelde oplossing

a) Welk (maatschappelijk) probleem moet worden opgelost en/of welke kans kan worden benut?

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

Conflicten hebben grote negatieve impact op het verdienvermogen en de arbeidsproductiviteit. Ze creëren onzekerheid en kosten geld, stress, tijd en energie. Voortslepende conflicten brengen realisatie van grote maatschappelijke opgaven in de knel (woningbouw, energie- en klimaattransitie, toekomst landbouw, zorg). De sociale cohesie komt onder druk.

Het conflictoplossend vermogen van rechtsstaat en samenleving schiet tekort. Door vertragingen en escalatie van problemen lijden we elk jaar (voorkombaar) financieel verlies. Innovatieve rechtspleging/conflictoplegging heeft een aanzienlijk positief bbp-effect ([Ecorys 2022](#)).

De tekortkomingen in het conflictoplossend vermogen hebben meerdere oorzaken: de huidige infrastructuur is sterk gejuridiseerd, data/know how wordt nog niet systematisch verzameld en benut, er is weinig ruimte voor innovatie en veranderingen zijn door de rigiditeit van het systeem lastig te implementeren.

b) Wat is de voorgestelde oplossing?

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

Een R&D en innovatie infrastructuur die zorgt dat systematisch oplossingsroutes worden ontwikkeld en dat conflict-professionals effectiever kunnen opereren via gedeelde behandelkennis. Routes krijgen duurzaam financierbare, schaalbare organisatie/businessmodellen, ingebed in vernieuwde regulering met oog op continue innovatie. Deze aanpak bouwt op (inter-)nationale expertise (OESO, EU en rule of law-organisaties): *people-centred justice, evidence-based, data-driven*. We richten ons op soorten conflicten die het relevantst zijn voor het verdienvermogen en de productiviteit:

- Ruimtelijke dimensie: In lokale ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen, vergunningen, handhaving).
- Economische dimensie: In het MKB (met cruciale partners, werknemers)
- Maatschappelijke dimensie: Met grote impact voor burgers (geweldsmisdrijven, hersteloperaties zoals Groningen/Toeslagen, ongevalsletsel, scheiding, schulden, burenerelaties, bijstand/zorg).

c) Waarom is een bijdrage vanuit het NGF noodzakelijk?

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

We weten dat een positief bbp-effect door innovatieve rechtspleging en conflictoplossing tot stand kan komen.

De betrokken publieke instituties (zoals de rechtspraak, overheden) en private partijen (aanbieders van rechtsdiensten, bemiddelaars) hebben echter te weinig ontwikkelcapaciteit. Ze zijn vooral gericht op hun eigen rol in de oplossing van individuele conflicten en quick fixes voor het huidige systeem. Door een aantal specifieke vormen van markt- en overheidsfalen hebben ze ook te weinig incentives en mogelijkheden om samen de ontwikkelde innovaties te implementeren die nodig zijn om tot gecoördineerde conflictoplossingsroutes te komen.

Met de eenmalige NGF-investering kan:

- Dit gebrek aan ontwikkelcapaciteit worden opgeheven;
- Het onbenut klaar liggende innovatiepotentieel worden ingezet, met binnen enkele jaren veel betere conflictoplossing voor de urgentste conflicten.

d) Is in uw oplossing een rol voor de overheid voorzien (anders dan de NGF-bijdrage)?

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

Overheden/publieke organisaties (van de centrale overheid tot aan gemeenten en waterschappen) hebben een groot belang bij betere conflictbeheersing. Vaak vervullen ze ook de rol van neutrale partij die belangen moet verbinden. Met goede conflictoplossing krijgen ze hun beleid uitgevoerd en groeit de acceptatie en legitimiteit van genomen beslissingen. Deze overheden/publieke organisaties zijn daarmee ook rechtstreekse gebruikers van de te ontwikkelen oplossingsroutes met de schaalbare business- en organisatie modellen.

De overheid heeft bovendien de systeemverantwoordelijkheid voor (rechtsstatelijke) conflictoplossing. Zij krijgt via dit programma een beter instrumentarium om continue innovatie daarin te verwezenlijken.

Activiteitenplan en beoogde resultaten

a) Welke activiteiten gaan er worden uitgevoerd? Hoe zijn deze activiteiten gepland in de tijd?

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

5 werkpakketten bouwen voort op pilots en bestaande analyses:

1. Data-infrastructuur: aantallen conflicten, impact en uitkomsten. Op landelijk niveau en bij toepassing.
2. Behandelkennis versterken: Interdisciplinaire en praktijkkennis over "wat werkt" komt in behandelrichtlijnen.
3. Organisatiemodellen: Routes vertalen in werkprocessen en organisatie-, samenwerkings- en business modellen (zowel publiek als privaat).
4. Systeemversterking: Ontwikkelen modellen van regulering, financiering en inkoop die innovaties in de conflictoplossing stimuleren.
5. Kwaliteitsborging en human capital: Continue monitoring, versterking eco-systeem van ontwikkelaars, professionals en juridische instituties.

Met de WPen kan bij aanvang van het 4 jarige programma parallel worden gestart. De kennis uit WP1 en 2 vloeit naar WP3 en 5. Ervaringen in WP3 zijn input voor 4. Deelactiviteiten binnen WP2 en WP3 volgen elkaar op.

b) Wat is er na uitvoering van dit voorstel bereikt?

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

De beoogde impact is dat 80% van de meest urgente conflicten wordt voorkomen of opgelost. Het hoofdresultaat is een infrastructuur voor gestage verbetering van conflictoplossing.

Deelresultaten zijn:

- Data over conflictoplossing komen continu beschikbaar voor professionals, burgers en overheid zodat interventies nog effectiever ontworpen worden.
- Conflictpartijen en professionals lossen de belangrijkste conflictsorten rechtvaardiger en effectiever op.
- Conflictpartijen ervaren een naadloos proces (met bijv. diagnose, ondersteuning, bemiddeling, neutrale beslissingen en specialistische interventies) naar overeenstemming of een acceptabele beslissing.
- Nieuwe verdienmodellen borgen brede toegankelijkheid en continue innovatie.
- Innovaties die het rechtssysteem toegankelijker, effectiever en efficiënter maken worden grootschalig uitgerold.
- Versterkte ontwikkelcentra profileren Nederland als koploper in rechtsstaatontwikkeling.

c) Hoe is het voorstel van plan te sturen op het maximaliseren van de bijdrage aan het verdienvermogen en het maatschappelijke kosten baten saldo? Kwantificeer deze verwachte bijdrages voor zover mogelijk.

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

Uitgangspunten:

1. minder (escalatie van) conflicten = minder economisch verlies.
2. meer rechtvaardig opgeloste conflicten = meer economische bijdrage.

Ecorys 2022 berekende de impact van conflicten (voor particulieren en kleinbedrijf) die te voorkomen is door ontwikkeling van effectieve conflictoplossing. 1€ investering levert 18€ bijdrage BBP (14€ arbeidsproductiviteit, 4€ bespaarde transactiekosten) en €60 additionele brede welvaart. Daarbij komt nog de winst door verbeterde conflictoplossing in de ruimtelijke ordening en in - nu miljarden kostende - hersteloperaties.

De ontwikkeling van het conflictoplossend vermogen sturen we op voortgang van 32% naar 80% opgeloste conflicten (binnen 1 jaar)

Het bereiken van een oplossing operationaliseren we door een als rechtvaardig ervaren overeenstemming of beslissing. Deze indicatoren zijn meetbaar gebleken. Historische gegevens zijn beschikbaar om progressie te monitoren.

Deelnemende partijen

a) Wie dient het voorstel in en wat is de rol van iedere deelnemende partij en/of hoe dragen ze bij aan het project? Wanneer nog niet alle partijen bekend zijn licht toe hoe deze partijen geselecteerd zullen worden.

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

HiiL zal samen met de Gemeente Den Haag het voorstel indienen namens deze (beoogde) partners:

1. 8 universiteiten en hogescholen ontwikkelen oplossingsroutes.
2. HiiL stuurt de ontwikkeling van organisatiemodellen aan, samen met ontwikkelafdelingen van juridische instituties/private aanbieders.
3. Hague Humanity Hub en Gemeente Den Haag leiden ontwikkeling van het ecosysteem. Ondersteund door OESO, [WJP](#), [OGP](#), [CILC](#) en [IDLO](#).
4. CBS, SCP en WODC verzekeren dataverzameling.

Per conflictroute komen er samenwerkingsverbanden met experts, gebruikers, hun vertegenwoordigers (organisaties van rechtshulp en rechtsdiensten, branche organisaties) en neutrale partijen (rechtspraak, buitengerechtelijke geschilbeslechtters). Binnen de ruimtelijke dimensie bijv. ervaringsdeskundigen die goede praktijken verzamelen (Bindend Besturen Brabant), overheden (BZK, IenW, LNV) en sleutelpartijen in huidige routes (Raad van State, STAB, VNG).

b) Schets de relevante ervaring, capaciteiten en track record van de deelnemende partijen.

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

De Gemeente Den Haag versterkt sinds de jaren 90 het netwerk van (internationale) juridische instellingen en de innovatie-infrastructuur rond vrede en recht.

De kennisinstellingen werken al interdisciplinair samen in sectorprogramma's Conflictoplossende Instituten en Empirical Legal Studies. De juridische instituties hebben kleine R&D afdelingen.

HiiL is opgericht in 2005 door de ministeries van JenV, OCenW en Biza met als missie om juridisch onderzoek interdisciplinair, internationaal en qua maatschappelijke impact te versterken. Dat heeft geleid tot standaard methodieken ontwikkeld voor justice needs surveys, behandelrichtlijnen, meting van (economische) impact en multi-stakeholder co-creatie in de juridische sector. HiiL heeft ruime ervaring met toepassing daarvan in Nederland en daarbuiten.

Samenwerkingsverbanden per conflictgebied en internationale expertise waarborgen dat de resultaten optimaal aansluiten op behoeften.

c) Op welke wijze bent u van plan de samenwerking met de hiervoor genoemde deelnemers – en wellicht anderen – in te richten?

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

De samenwerking wordt aangestuurd door een op te richten rechtspersoon. De inrichting stimuleert gedeeld eigenaarschap en borgt dat aansturing op enige afstand van bestaande competenties en belangen kan plaatsvinden.

Op hoofdlijnen:

- Programmaleiding (PL; programmaleider voor strategische sturing én programmamanager voor operatie) aangesteld als bestuurders door Raad van Toezicht (RvT).
- PL verantwoordt beheer aan RvT.
- Breed samengestelde Raad van Advies (leiders uit de sector) helpt knelpunten oplossen.
- Deelprogrammaleiders zorgen voor opleveren werkpakketten.
- PL stuurt op resultaten voor burgers, bedrijven, samenleving:
 - Optimale bijdrage aan 80% opgelost (overeenstemming/beslissing)
 - Criteria voor co-creatie en opbouw ontwikkelcapaciteit partners.
 - Volgen ontwikkelingsmethodieken gereviewd door (internationale) experts.
- PL verantwoordt jaarlijks op resultaten aan partners, stakeholders en TK commissie JenV.

Begroting

a) Benoem de verwachte:

- financiële kosten van het voorstel,
- (mogelijke) directe financiële opbrengsten van het voorstel.

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

De verwachte kosten van het voorstel: €340 miljoen. Uitgesplitst naar componenten over een periode van 4 jaar ongeveer:

- Data-infrastructuur: €12m;
- Behandelkennis versterken: €73m
- Organisatie/businessmodellen ontwikkelen: €143m
- Systeemversterking : €18m
- Kwaliteitsborging en human capital: €71m
- Programmamanagement en governance: €18m

De organisatie/business modellen worden zo ontworpen dat kosten van (toekomstige) R&D worden meegenomen (bijv. als 3% opslag). Het exploitatieresultaat uit opgeloste conflicten (uit bijdragen van burgers, bedrijven, subsidies) moet positief worden om schaalbaarheid te verzekeren.

Het is nog onzeker of al gedurende de looptijd inkomsten uit R&D terug kunnen vloeien naar het programma. Arrangementen rond intellectuele eigendom zullen zo worden ingericht dat ze voortgaande, gezamenlijke ontwikkeling en voldoende open standaarden stimuleren.

b) Benoem de:

- gevraagde NGF-bijdrage,
- financiële bijdragen van de deelnemende partijen (met hierbij een duidelijk onderscheid tussen publieke en private co-financiering en overige bekostigings- en financieringsvormen en, voor zover mogelijk, tussen in-cash en in-kind (in natura) bijdragen).

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

Door nauwkeurige begroting en financiële bijdragen verwachten we te komen op €200m NGF-bijdrage.

Verwachte bijdragen:

- Behandelkennis versterken: Hogescholen en universiteiten in uren. Toepassers van rechtsdiensten in uren bij implementatie behandelingen.
- Organisatie/businessmodellen ontwikkelen: Beoogde cash bijdrage via JenV en belanghebbende partijen €50m. Of bedrijven om bijdrage kan worden gevraagd (via VNO, Bouwend Nederland, bijv.) is in beraad.
- Systeemversterking rechtspleging faciliteren: Menskracht ('uren') van JenV en andere overheden.
- Kwaliteitsborging/human capital: €20 miljoen in natura: menskracht van eco-systeem recht en vrede.

Om commitment te mobiliseren gaan we gefaseerd te werk. In de beginstadia focussen wij ons op partijen met sterkste investeringsbereidheid.

De economische en maatschappelijke businesscase voor deze ontwikkeling wordt ook voorgelegd aan de Vaste Commissie voor JenV van de 2de Kamer.

c) Geef aan hoe u eventuele financiële tegenvallers in het ontwikkeltraject gaat opvangen.

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

Wij formuleren per werkpakket strikte resultaten om tegenvallers te voorkomen. Eventuele financiële tegenvallers kunnen onder andere ontstaan doordat:

1. De ontwikkelde diensten/organisaties langer nodig hebben om tot een positief exploitatieresultaat te komen of dat stadium niet bereiken - en daarmee samenhangend;
2. Gebruikers niet bereid zijn voor de ontwikkelde dienstverlening te betalen (waardoor ook het co-creatie proces uit kan lopen).

We voorzien dat de experts betrokken bij de vormgeving van diensten/organisaties vooral expert op procesniveau zijn. Indien diensten/organisaties ondanks de intensiteit van het co-creatieproces niet tot een aantrekkelijke waardeproposities doorontwikkeld kunnen worden, kunnen de 'begeleiders' het traject desnoods stopzetten en hun expertise inzetten voor een ander conflictgebied dat wellicht juist een intensere vraag met zich meebrengt en een positiever vooruitzicht op de exploitatie heeft.

Voeg een korte publiekssamenvatting toe.

950 tekens inclusief spaties (is ongeveer gelijk aan 130 woorden)

Conflicten tussen mensen, bedrijven of overheden worden complexer en lopen hoog op. Dat gaat ten koste van welzijn en productiviteit. Daarbij wordt de realisatie van de grote transities van deze tijd (energie, klimaat, landbouw, zorg) geremd door conflicten - wat miljarden kost.

Daarom ontwikkelen wij in dit project op multidisciplinaire wijze snellere en gerichtere methodes om conflicten op te lossen in co-creatie met belanghebbenden en eindgebruikers. We beginnen met de economisch en maatschappelijk meest essentiële conflicten (op het vlak van MKB, ruimtelijke ordening en individuele burgers/hersteloperaties).

We zorgen voor een stelsel waarbinnen rechtsstaat en samenleving continu kunnen innoveren in de richting van wat werkt om tegenstellingen te overbruggen. Daarmee doorbreken we de toenemende juridisering en zorgen we dat 80% van de conflicten snel wordt opgelost op een wijze die als rechtvaardig wordt ervaren.